

Katedra sociální a kulturní antropologie
Filosofická fakulta, Univerzita Pardubice
POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

TÉMA: AKTIVNÍ STÁRNUTÍ V DOBĚ KORONAVIROVÉ: PŘÍPADOVÁ STUDIE V HAVLÍČKOVĚ BRODĚ

AUTOR: Bc. MACHOVCOVÁ Michaela

VEDOUČÍ DP: PhDr. Adam Horálek, Ph.D.

Aktivní stárnutí je bezesporu jedním z hlavních současných témat již pro minimálně čtvrtinu společnosti. Jedná se jak o politický nástroj (politiku aktivního stárnutí), tak i obecnější koncept, který by měl v každém jednotlivci procházet kritickým hodnocením a individualizaci. Předložená práce se více věnuje tomu prvému, i když určité snahy o kritický přístup v práci jsou. Přínosnou částí práce je fakt, že vznikala v době pandemie koronaviru, kdy nebylo možné provádět tradiční terénní výzkum. To vedlo k poměrně omezeným možnostem autorky Michaely Machovcové, jak se do terénu dostat. Tento fakt měl za následek volbu pro antropology nezvyklého dotazníkového šetření namísto kvalitativnějších metod sběru dat. Na druhou stranu je práce určitým způsobem přínosná právě tím, že i navzdory těmto překážkám přináší zajímavé výpovědi respondentů.

Práce je poměrně rozsáhlá, čemuž vděčí třem částem. V první části se autorka věnuje obecným, převážně gerontologickým teoriím stárnutí, klasifikuje periodizaci stárnutí, typy stárnutí a teorii (či spíše politiku) aktivního stárnutí. V této části není nic, co by se dalo zásadněji rozporovat, avšak autorčin přínos v této kapitole je také velmi malý. Obzvláště v případě aktivního stárnutí je zřejmé, že autorka neumí překročit rozměr aktivního stárnutí stanovený politikou. To podporují občas neobratné či „laické“ formulace typu „máme množství teorií o sociálním stárnutí“, ale které to jsou například, to již autorka neuvádí (s. 7). I když se autorka pokouší i o kritiku tohoto konceptu, je patrné i z dalšího textu, že příliš kriticky k němu nepřistupuje. Další část se věnuje samotným respondentům a představením jednotlivých odpovědí. Poslední část se věnuje interpretaci získaných dat, ale v mnoha případech je to spíše kompilace již řečeného než nějaká zásadní interpretace.

V samotném výzkumu vidím největší slabinu ve formulaci některých otázek. Například otázka „Ohrozila pandemie koronaviru možnost setkávat se s vašimi přáteli?“ je ukázkou velmi neobratného dotazování. Předpoklad, že všichni odpoví ano, je velmi vysoká, přičemž se nedozvídáme, jak, jak moc, v jaké rovině nejvíce atd. Právě některé otázky velmi omezily schopnost autorky získat zajímavější informace, a to i navzdory nutné volbě dotazníkového šetření. Některá tvrzení (např. kap. Ekonomická rovina) nejsou dostatečně opřena o data z výzkumu.

Po formální stránce je práce vesměs bez zásadních prohřešků. Vadí neuvedení nadpisů obrazových příloh v textu (graf 1 či obrázek 1 bez nadpisu, o co se jedná). Nechápu také číslování zdrojů

a jejich rozdělení na literaturu a online zdroje, když se evidentně používají online v obojím. Členění spíše odpovídá na odborné zdroje a ostatní.

Co na práci oceňuji, je schopnost autorky realizovat výzkum ve velmi ztížených podmínkách a získat zajímavá data z terénu. Naopak neschopnost autorky překročit politický rozměr konceptu aktivního stárnutí považuji za největší nedostatek práce.

Práci doporučuji i přes výše uvedené nedostatky k obhajobě a navrhuji známku C.

V Praze dne 14. 1. 2022

PhDr. Adam Horálek, Ph.D.